

29.2.2012

MAAHANMUUTTOVIRASTO

MIGRATIONSVERKET

FINNISH IMMIGRATION SERVICE

TURVAPAIKKAYKSIKÖN TILASTOKATSAUS 2011

1. Johdanto

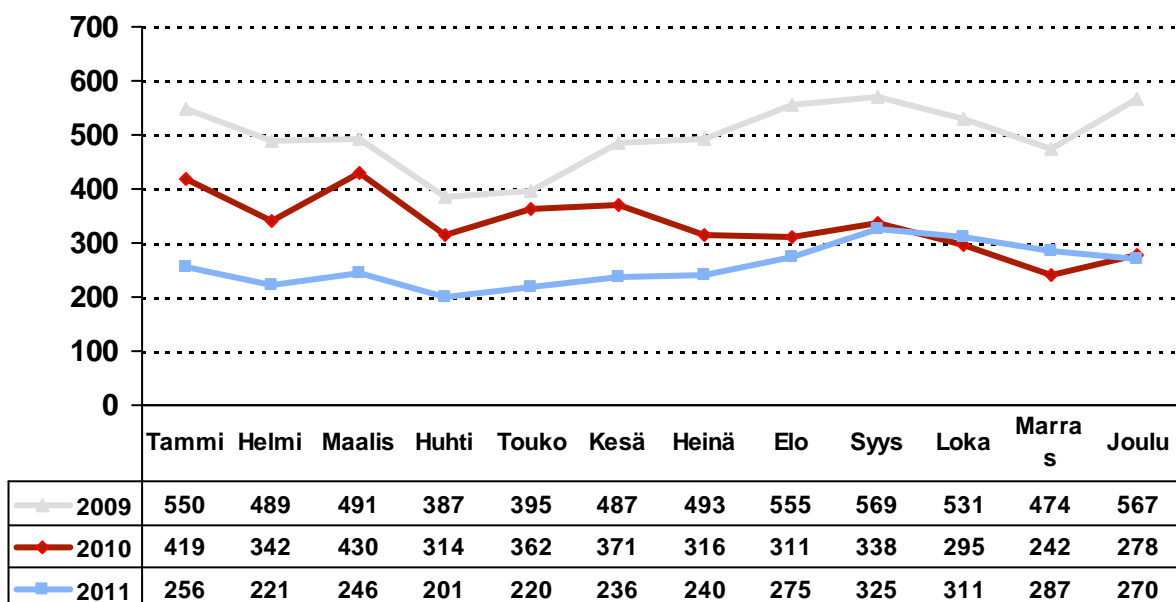
Tilastokatsaus jakaantuu hakemus-, päätös- sekä Dublin-prosessiin. Tarkastelun erityiskohteena on lisäksi sukupuoleen perustuva jaottelu. Pyrkimyksenä on kuvata kehitystä kolmen viime vuoden ajalta siltä osin, kun tarkkaa tilastotietoa on tuotettavissa. Katsauksessa ei käsitellä pakolaisten perheen yhdistämisasiota, jotka sisältyvät maahanmuuttoyksikön tilastokatsaukseen osana oleskelulupa-asioita.

2. Turvapaikanhakijat

2.1 Hakemukset kuukausittain

Vuonna 2011 turvapaikanhakijoita tuli Suomeen yhteensä 3 088, mikä on noin neljännes vähemmän kuin edellisellä vuonna (4 018 hakijaa) ja lähes puolet vähemmän kuin vuonna 2009 (5 988 hakijaa).

Turvapaikanhakijat kuukausittain vuosina 2009–2011

2.2 Top 10 -lähtömaat

Kymmenen suurimman hakijaryhmän osuus kaikista vuoden 2011 hakijoista oli 68 % (2 100 hakijaa). Vuonna 2010 vastaava ryhmä muodosti 75 % osuuden kaikista hakijoista (3 006 hakijaa).

Uusina maina kymmenen suurimman hakijaryhmään tulivat vuonna 2011 Syyria, Nigeria ja Valko-Venäjä. Syyrian kansalaisten hakemusmäärät kasvoivat 63 %. Sekä Nigerian että Valko-Venäjän kansalaisten hakijamäärät kasvoivat 20 %. Li-

säksi kymmenen suurimman hakijaryhmässä irakilaisten hakijoiden määrä kasvoi muutaman prosentin.

Bulgariaalaisten hakijoiden määrä lähti selvään laskuun jo vuonna 2010 ja vuonna 2011 heitä tuli noin kymmenen kertaa vähemmän kuin edellisvuonna, yhteensä 48. Romaniaalaisten hakijoiden määrä väheni vielä enemmän; hakijoita oli vuonna 2011 5, kun vuonna 2010 hakijoita oli 94.

Top 10 -hakijamaat

2009		2010		2011	
1. Irak	1195	1. Irak	575	1. Irak	586
2. Somalia	1180	2. Somalia	571	2. Somalia	356
3. Bulgaria	739	3. Bulgaria	485	3. Venäjä	296
4. Venäjä	602	4. Venäjä	436	4. Afganistan	284
5. Afganistan	461	5. Afganistan	265	5. Iran	124
6. Kosovo	284	6. Serbia	173	6. Syyria	110
7. Iran	162	7. Kosovo	148	7. Nigeria	105
8. Turkki	140	8. Iran	142	8. Valko-Venäjä	84
9. Nigeria	131	9. Turkki	117	9. Kosovo	83
10. Sri Lanka	102	10. Romania	94	10. Serbia	72

2.3 Sukupuolijakauma hakijoiden osalta

Kaikista vuonna 2011 turvapaikkaa hakeneista miehiä oli 2 212 ja naisia 869.¹ Naisten osuus kaikista hakijoista laski hieman edellisvuoteen verrattuna: vuonna 2011 naishakijoita oli 28 %, kun vuonna 2010 naisten osuus oli 30 % (2009: 27 %).

Tarkasteltaessa suurimpia hakijaryhmiä sukupuolijakauman mukaan voidaan havaita, että mieshakijoiden osuus on alkuvuonna ollut merkittävä seuraavissa kansalaisuuksissa: Turkki (88 %), Valko-Venäjä (82 %), Irak (81 %), Syyria (74 %), Iran (72 %), Somalia (71 %), Afganistan (68 %) ja Kosovo (60 %). Naisten ja miesten osuudet ovat suhteellisen lähellä toisiaan Nigerian (54 % miehiä / 46 % naisia) ja Venäjän (55 % miehiä / 45 % naisia) kansalaisten kohdalla.

¹ Seitsemän hakijan osalta sukupuolta ei ole merkitty ulkomaalaisrekisteriin, eivätkä heidän hakemuksensa näy tässä tilastossa. Tästä syystä myöskään eri kansalaisuuksien mukaan tehdyissä sukupuolijaotteluissa prosenttiosuuksien yhteissummaksi ei aina tule täysi 100 %.

Top 10 -hakijaryhmät sukupuolen mukaan jaoteltuina

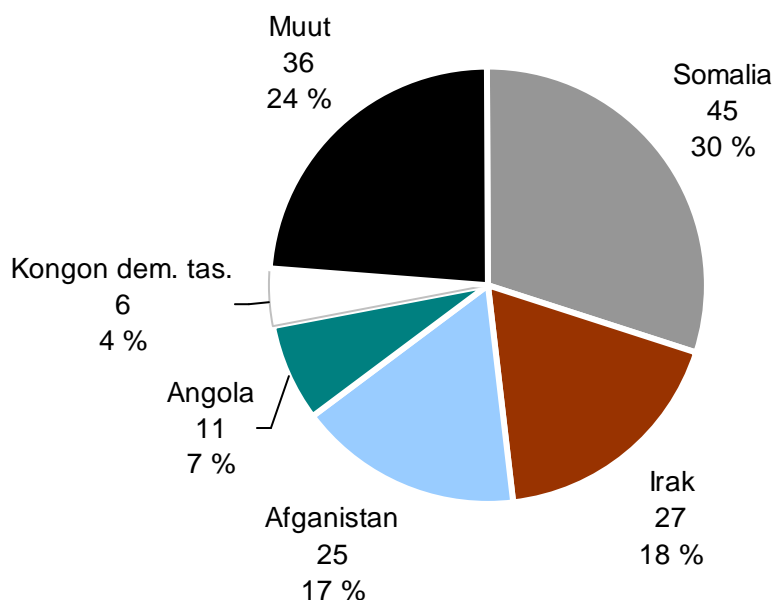
Miehet	2010	Miehet	2011
1. Irak	489	1. Irak	476
2. Somalia	347	2. Somalia	251
3. Venäjä	256	3. Afganistan	194
4. Bulgaria	248	4. Venäjä	162
5. Afganistan	206	5. Iran	89
6. Iran	115	6. Syyria	81
7. Turkki	100	7. Valko-Venäjä	69
8. Serbia	95	8. Turkki	61
9. Kosovo	86	9. Algeria	58
10. Ghana	74	10. Georgia, Nigeria	57

Naiset	2010	Naiset	2011
1. Bulgaria	236	1. Venäjä	133
2. Somalia	218	2. Irak	108
3. Venäjä	174	3. Somalia	104
4. Irak	81	4. Afganistan	90
5. Serbia	77	5. Nigeria	48
6. Kosovo	60	6. Iran	35
7. Afganistan	54	7. Kosovo	33
8. Romania	43	8. Serbia	31
9. Iran	27	9. Syyria	29
10. Nigeria	27	10. Bulgaria	19

2.4 Yksintulleet alaikäiset turvapaikanhakijat

Vuonna 2011 Suomesta haki kansainvälistä suojelua kaikkiaan 150 yksintullutta alaikäistä turvapaikanhakijaa. Hakijamäärä väheni 54 % vuodesta 2010, jolloin yksintulleita alaikäisiä hakijoita oli 329. Suurimmat hakijaryhmät olivat somalialaiset (45 henkilöä), irakilaiset (27) ja afganistanilaiset (25).

Yksintulleet alaikäiset turvapaikanhakijat vuonna 2011

2.5 Yksintulleiden alaikäisten hakijoiden sukupuolijakauma

Vuonna 2011 alaikäishakijoista 115 oli poikia ja 34 tyttöjä². Pojat muodostivat 77 % kaikista yksintulleista alaikäisiksi ilmoittautuneista hakijoista. Vuonna 2010 poikien osuus oli 72 % (2009: 79 %).

Eniten poikia on ollut somalialais- (29 henkilöä), irakilais- (26) ja afganistanilaishakijoissa (23). Tyttöjä on tullut eniten Somaliasta (15).

3. Dublin-menettely

Vuonna 2011 Maahanmuuttovirasto teki yhteensä 766 päätöstä käännättämisestä siihen EU:n vastuunmäärittämisasetusta soveltavaan valtioon³, joka Suomen sijasta on vastuussa turvapaikkahakemuksen käsittelystä. Näistä päätöksistä 13 koski päätöshetkellä alaikäisenä, yksintulleena pidettyä turvapaikanhakijaa.

Näiden niin sanottujen Dublin-päätösten osuus kaikista ratkaistuista turvapaikkahakemuksista oli 21 %, joka vastaa edellistä vuotta (19 %). Dublin-päätösten osuus on eri vuosina vaihdellut huomattavasti: 2005 ja 2006 osuus oli noin 40 %, 2007: 16 %, 2008: 25 % ja 2009: 34 %. Tarkkaa selitystä vaihtelulle ei ole. Vuoden 2009 prosenttiosuuden laskua selittää osaltaan se, että turvapaikanhakijoiden yhteismäärä laski selvästi edellisestä vuodesta, mutta samaan aikaan EU-kansalaisten määrä turvapaikanhakijoina kasvoi⁴. Lisäksi niin sanottujen aineellisesti ratkaistujen turvapaikkapäätösten lukumäärä kasvoi selvästi edellisvuodesta, mikä pienensi Dublin-päätösten suhteellista osuutta. Aineellisesti ratkaistuja hakemuksia ovat kaikki muut kuin Dublin-päätökset ja rauenneet hakemukset.

Maahanmuuttovirasto ei käännättänyt vuonna 2011 Kreikkaan turvapaikanhakijoita, mikä on vähentänyt Kreikkaan tehtyjen Dublin-päätösten määrää. Muutos ei ole kuitenkaan kovin merkittävä, sillä myöskään vuoden 2010 aikana Kreikkaan ei käännätetty alaikäisiä eikä haavoittuvassa asemassa olevia turvapaikanhakijoita. Vuoden 2011 aikana Suomessa otettiin tutkittavaksi 77 turvapaikkahakemusta, joiden käsittelystä Kreikka olisi ollut vastuussa Eurodac-osuman perusteella. Vuonna 2011 vastuunmäärittämisasetuksen nojalla toiseen asetusta soveltavaan valtioon käännettiin yhteensä 471 henkilöä (vuonna 2010: 626 ja vuonna 2009: 812 henkilöä⁵).

3.1. Suomen esittämät takaisinotto- ja vastaanottopyynnöt

Dublin-päätöstä edeltäviä, vastuunmäärittämisasetuksen mukaisia takaisinotto- ja vastaanottopyyntöjä⁶ Maahanmuuttovirasto esitti toisille valtioille vuoden 2011 aikana yhteensä 1136 kappaletta, joista 889 oli takaisinotto- ja 247 vastaanottopyyntöjä. Pyyntömäärä väheni edelliseen vuoteen verrattuna hieman (2010: 1307 kpl). Syynä

² Yhden hakijan osalta sukupuolta ei ole merkitty rekisteriin.

³ Vastuunmäärittämisasetusta soveltavat kaikki EU-jäsenvaltiot sekä Islanti, Norja ja Sveitsi.

⁴ Vastuunmäärittämisasetusta ei sovelleta EU-kansalaisiin.

⁵ Lukuun ei sisälly vanhempiensa kanssa käännetyt lapsia.

⁶ Takaisinottopyyntö voidaan tehdä, jos henkilö on aiemmin hakenut turvapaikkaa jostain muusta vastuunmäärittämisasetusta soveltavasta valtiosta. Vastaanottopyyntö voidaan tehdä, jos henkilö on hakenut turvapaikkaa Suomesta, mutta toinen asetusta soveltava valtio on vastuussa turvapaikkahakemuksen käsittelystä jollain muulla asetuksessa määritellyllä perusteella (esimerkiksi toisen jäsenvaltion myöntämä viisumi tai oleskelulupa, perheenjäsen toisessa jäsenvaltiossa, EU:n ulkorajan laiton ylitys).

pyyntömäärien laskuun on turvapaikanhakijoiden ja samalla Dublin-menettelyssä käsiteltävien hakemusten määrän lasku. Kuitenkin monissa tapauksissa pyyntö joudutaan tekemään kahteen tai useampaan valtioon, ennen kuin hakemuksen käsitte-lystä vastuussa oleva valtio selviää. Vuoden 2011 aikana yhtä Dublin-päätöstä kohden esitettiin 1,48 pyyntöä, mikä on enemmän kuin vuonna 2010 (1,17). Päätös-tä edeltää usein myös vastuunmäärittämisasetuksen mukainen tiedustelu yhteen tai useampaan jäsenvaltioon. Lisäksi pyyntöjen yhteydessä tehdään monissa tapauk-sissa tiedusteluja muun muassa hakijan henkilöllisyyden selvittämiseksi. Tieduste-luja tehtiin vuoden 2011 aikana yhteensä 416.

63 prosenttiin Suomen tekemistä takaisinottopyynnöistä saatiin myönteinen vasta-us, kielteinen vastaus saatiin 26 prosenttiin. Vastaanottopyynnöistä prosenttiin saa-tiin myönteinen vastaus, kielteinen vastaus saatiin 15 prosenttiin. 11 prosenttiin Suomen tekemistä pyynnöistä ei saatu vastausta jäsenvaltioista. Näissä tilanteissa Dublin-asetus antaa mahdollisuuden tehdä päätös ns. acceptance by default -perusteella, ja Maahanmuuttovirasto pääsääntöisesti katsoi pyynnön saaneen jä-senvaltion hyväksyneen pyynnön asetuksen mukaisesti.

Aikaisemman turvapaikanhaun perusteella tehtyjen takaisinottopyyntöjen suurim-mat kohdevaltiot olivat vuonna 2011 Ruotsi (237), Norja (137), Italia (120), Malta (62) ja Puola (31). Vuoteen 2010 verrattuna viiden kärki oli sama, mutta Norja nousi Italian ohi toiseksi.

Vastaanottopyyntöjen osalta suurimpia kohdemaita olivat Italia (77), Puola (30), Espanja (22), Ruotsi (16) ja Liettua (14). Vuonna 2010 vastaanottopyyntöjen koh-demaiden järjestys oli seuraava: Kreikka, Puola, Italia, Espanja ja Liettua. Koska Suomi lakkasi tammikuussa 2011 kääntymästä turvapaikanhakijoita Kreikkaan, Kreikkaan ei vuoden aikana tehty kuin muutamia pyyntöjä. Italiaan osoitetut pyyn-nöt perustuivat pääosin Italian myöntämään oleskelulupaun tai viisumiin (41 kpl) sekä laittomaan maahantuloon tai oleskeluun (35). Puolaan osoitetut pyynnöt pe-rustuivat kaikki Puolan myöntämään oleskelulupaun tai viisumiin. Espanjaan osoite-tut pyynnöt perustuivat pääosin Espanjan myöntämään oleskelulupaun tai viisumiin.

3.2. Suomelle esitetyt takaisinotto- ja vastaanottopyynnöt

Muut vastuunmäärittämisasetusta soveltavat valtiot esittivät vuoden 2011 aikana Suomelle yhteensä 463 pyyntöä, joista 335 oli takaisinotto- ja 128 vastaanottopyyn-töjä. Suomelle osoitetuissa pyynnöissä on selkeä nousu verrattuna vuoteen 2010, jolloin Suomelle esitettiin 226 takaisinottopyyntöä ja 55 vastaanottopyyntöä.

Myönteinen vastaus annettiin 171 takaisinotto- (51 %) ja 101 vastaanottopyyntöön (79 %). Takaisinottopyyntöjä esittivät erityisesti Ruotsi (88), Saksa (63), Ranska (60), Norja (30) ja Alankomaat (21). Vastaanottopyyntöjä esittivät Ruotsi (37), Norja (25), Belgia (14), Ranska (12) ja Tanska (8). Kuten aikaisempina vuosina, ta-kaisinottopyyntöihin annettujen myönteisten vastausten pieneen osuuteen on syynä erityisesti se, että Suomelle tehty pyyntö on useissa tapauksissa perustunut osu-maan EU:n sormenjälkitietokanta Eurodacissa, mutta Suomi on katsonut vastuun kuuluvan toiselle valtiolle. Vastaanottopyynnöt perustuivat pääosin Suomen myön-tämään voimassa olevaan viisumiin (49), vanhentuneeseen oleskelulupaun tai vii-sumiin (33) tai voimassa olevaan oleskelulupaun (23).

Suomen myöntämistä Schengen-viisumeista valtaosa myönnetään Venäjän kansalaisille. Vuonna 2011 Suomelle viisumin perusteella esitetyt vastaanottopyynnot koskivat lähes poikkeuksetta Venäjän kansalaisia.

Voimassa olevan viisumin perusteella Suomen antamista myönteisistä vastauksista 84 % koski Venäjän kansalaista. Samaan aikaan Suomen samalla perusteella toisille jäsenvaltioille esittämistä pyynnöistä vain 14 % koski Venäjän kansalaisia. Kun tarkastellaan Suomen myöntämään vanhentuneeseen oleskelulupa tai viisumiin perustuvia Suomelle esitettyjä pyyntöjä, venäläisten osuus on 35 %. Tämän selittää osaltaan Suomen venäläisille myöntämien viisumeiden suuri määrä (yli 1,2 miljoonaa vuonna 2011). Kun otetaan huomioon, että näiden viisumeiden perusteella Suomelle esitettiin ainoastaan 37 vastaanottopyyntöä, ei voida sanoa, että Suomen venäläisille myöntämiä viisumeita väärinkäytettäisiin laajasti.

3.3. Osumien ja tallennusten määrä Eurodac-sormenjälkitietokannassa

Jokaiselta turvapaikanhakijalta otetaan sormenjäljet osana tavanomaista turvapaikamenettelyä hänen hakiessaan turvapaikkaa. Sormenjäljet tallennetaan EU:n sormenjälkitietokantaan, Eurodaciin. Tietokanta helpottaa Dublin-asetusta noudattavien maita määrittelemään, kenen vastuulle turvapaikkahakemuksen käsittely kuuluu.

Vuoden 2011 aikana 3 088 henkilöä haki kansainvälistä suojelua Suomesta. Koska Eurodac-tietokantaan tallennetaan ainoastaan 14 vuotta täyttäneiden hakijoiden sormenjäljet, eivät osumatilastot sisällä alle 14-vuotiaita perheidensä kanssa tai yksin tulleita turvapaikanhakijoita. Koska vastuunmäärittämisasetusta ei sovelleta EU-kansalaisiin, ei myöskään heidän sormenjälkiään tallenneta järjestelmään vaikka he hakisivatkin Suomesta kansainvälistä suojelua.

Osumaprosentti on laskettu järjestelmään tallennetuista sormenjäljistä, joten luvusta ei voida suoraan vetää johtopäätöksiä Dublin-päätösten mahdollisesta osuudesta suhteessa muihin kansainvälistä suojelua koskeviin päätöksiin.

Turvapaikanhakijoiden, Eurodac-tallennusten ja osumien määrä 2004–2011

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Turvapaikanhakijat	3861	3574	2324	1505	4035	5988	4018	3088
Eurodac-järjestelmään tallennetut sormenjäljet	2635	2518	1753	1127	3478	4735	2815	2459
Ulkomaiset Eurodac-osumat yhteensä	1504	1436	1248	580	1835	2775	2107	1807
Yksittäistä hakijaa koskevat osumat*	1058	1038	822	382	1287	1894	1223	1104
Osumaprosentti**	40	41	47	34	37	40	44	45

* Osumien määrä, kun kokonaismäärästä on vähennetty saman henkilön useat eri osumat.

** Suomessa sormenjälkijärjestelmään rekisteröityjen hakijoiden osuus, joiden sormenjäljet on jossakin vastuunmäärittämisasetusta soveltavassa valtiossa tallennettu Eurodac-rekisteriin jo aiemmin.

Vuonna 2011 jatkui jo aiemmin havaittu ilmiö, että turvapaikanhakijoiden joukossa oli aiempaa enemmän henkilöitä, jotka olivat jo saaneet kansainvälistä suojelua jossakin toisessa vastuunmäärittämisasetusta soveltavassa valtiossa. Esimerkiksi valtaosa Maltan kautta Suomeen tulleista hakijoista oli saanut Maltalla toissijaisen suojeluaseman ja sen perusteella oleskeluluvan ja useissa tapauksissa näin oli myös Italian kohdalla. Lisäksi Dublin-menettelyssä on tullut entistä useammin esiin myös niitä hakijoita, joilla on jo pakolaisasema toisessa vastuunmäärittämisasetusta soveltavassa valtiossa, esim. Puolassa, Unkarissa tai Italiassa.

Vuosina 2009–2010 alkanut Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) antamien tilapäisten täytäntöönpanokieltojen määrän kasvu ei jatkunut enää vuonna 2011. EIT:n tehtävänä on muun muassa valvoa Euroopan ihmisoikeussopimuksen toteuttamista. Jos EIT on antanut tilapäisen täytäntöönpanokiellon, Suomessa tehtyä turvapaikanhakijan käännättämispäätöstä ei voida silloin panna täytäntöön. Maahanmuuttoviraston tammikuussa 2011 tekemän päätöksen johdosta olla käännättämättä turvapaikanhakijoita Kreikkaan EIT kumosi Kreikkaa koskevat täytäntöönpanokieltonsa vuoden 2011 aikana. Vuoden 2011 lopussa täytäntöönpanokieltoja oli enää voimassa seitsemän, joista kolme Maltaa ja neljä Italiaa koskien.

Turvapaikanhakijoiden määrän kasvu vuodesta 2008 lisäsi vastuunmäärittämiseen liittyvää työmäärää ja pidensi käsittelyaikoja. Samoin uuden asianhallintajärjestelmän käyttöönotto vuoden 2010 lopussa on näkynyt käsittelyajoissa. Kun keskimääräinen Dublin-hakemuksen käsittelyaika oli 50 vuorokautta vuonna 2008, pidentyi se 109 vuorokauteen vuonna 2009, mutta lyhentyi keskimäärin 76 vuorokauteen vuonna 2010. Vuoden 2011 aikana käsittelyaika oli keskimäärin 88 vuorokautta ja se vaihteli kuukausittain 43 vuorokaudesta 110 vuorokauteen.

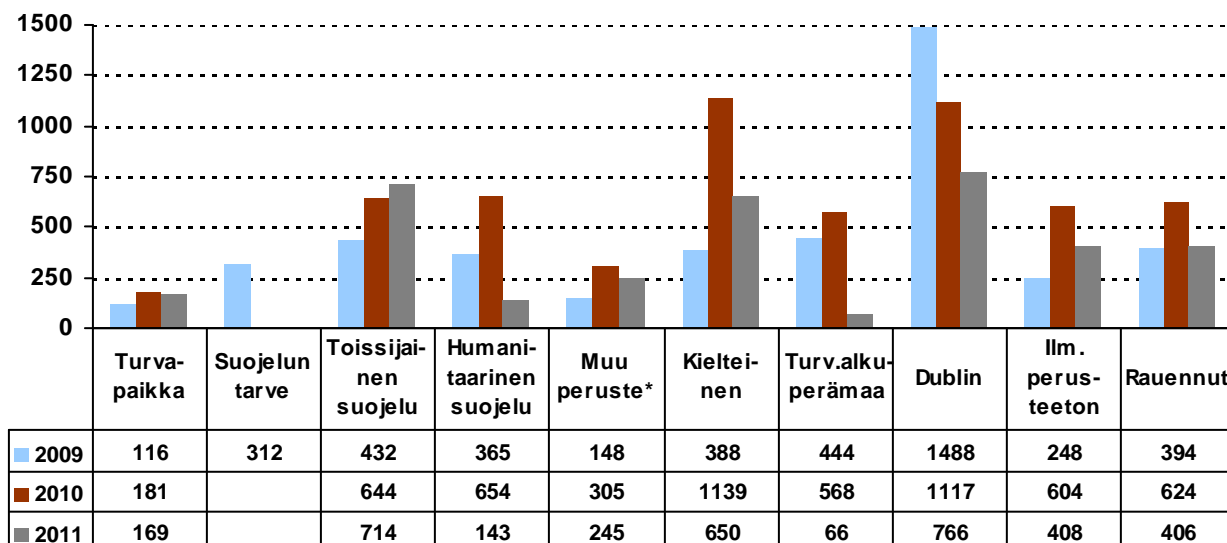
4. Kansainvälistä suojelua koskevat päätökset

4.1 Kaikki hakijat

Turvapaikkayksikkö teki vuonna 2011 päätöksen yhteensä 3 567 turvapaikanhakijalle. Laskua oli 39 % edelliseen vuoteen verrattuna; vuonna 2010 ratkaisuja tehtiin 5 837 ja vuonna 2009 yhteensä 4 335.

Turvapaikkapäätökset ⁷ vuosina 2009–2011

* Muulla perusteella myönnettyt oleskeluluvat sisältävät mm. perheenjäsenet, yksilöllisen inhimillisen syyn perusteella myönnettyt luvat jne.

Turvapaikkayksikkö myönsi vuonna 2011 eri perusteilla yhteensä 1 271 oleskelulupaa (36 % kaikista turvapaikkapäätöksistä). Vuonna 2010 myönteisten päätösten osuus kaikista päätöksistä oli 30 %, vuonna 2009 myönteisten päätösten osuus oli 32 %.

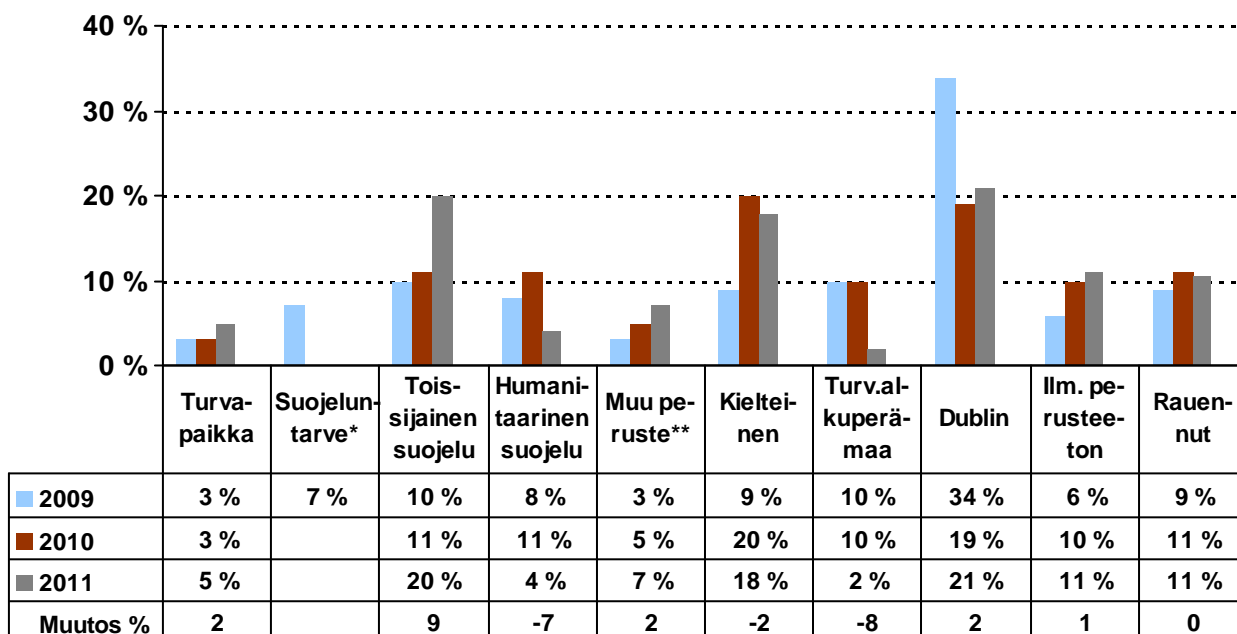
Turvapaikkojen osuus kaikista päätöksistä oli 5 %. Vuosina 2010 ja 2009 osuus oli 3 %. Tarkemmat prosentuaaliset jaottelut näkyvät sivulla 9 olevasta taulukosta.

Kielteisiä päätöksiä annettiin vuonna 2011 yhteensä 1 890 henkilölle (53 % kaikista ratkaisuista). Dublin-päätösten osuus oli 21 % (vuonna 2010: 19 % ja vuonna 2009: 34 %). Ilmeisen perusteettomien hakemusten osuus kaikista ratkaisuista oli 11 %. Vuonna 2010 vastaava osuus oli 10 % ja vuonna 2009 yhteensä 6 %.

⁷ Oleskelulupia suojelun tarpeen perusteella myönnettiin 31.5.2009 asti ja oleskelulupia toissijaisen- ja humanitaarisen suojelun perusteella on myönnetty 1.6.2009 alkaen. Taulukko ei sisällä myönnettyjä oleskelulupia muiden syiden (kuten opiskelu, työnteko) perusteella.

Päätösten prosenttiosuudet kokonaispäättömäärästä vuosina 2009–2011

*Oleskelulupia suojelun tarpeen perusteella myönnettiin 31.5.2009 asti ja oleskelulupia toissijaisen- ja humanitaarisen suojelun perusteella on myönnetty 1.6.2009 alkaen.

** Muulla perusteella myönnetty oleskeluluvat sisältävät mm. perheenjäsenet, yksilöllisen inhimillisen syyn perusteella myönnetty luvat jne.

Vuoteen 2010 verrattuna huomattavin muutos on tapahtunut toissijaisen ja humanitaarisen suojelun sekä turvallisen turvapaikka- tai alkuperämaan perusteella tehtyjen päätösten määrässä. Toissijaiseen suojeluun perustuvien oleskelulupien suhteellinen kasvaminen ja vastaavasti humanitaariseen suojeluun perustuvien oleskelulupien suhteellinen väheneminen johtuvat Irakin kansalaisia koskevasta linjausmuutoksesta.

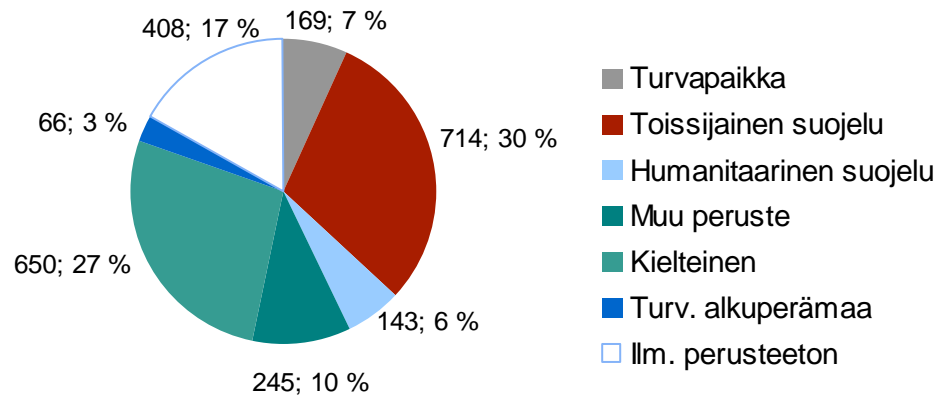
Maahanmuuttovirasto linjasi keväällä 2009, että Etelä-Irakista ja Bagdadista kotoisin olevien turvapaikanhakijoiden ei katsota olevan kansainvälisen suojelun tarpeessa pelkästään alueen turvallisuustilanteen perusteella. Oleskelulupia humanitaarisen suojelun perusteella myönnettiin vain tietyistä lääneistä tuleville hakijoille. Korkein hallinto-oikeus antoi 30.12.2010 vuosikirjaratkaisun irakilaishakijaa koskien, ja ratkaisu muutti Maahanmuuttoviraston päätöslinjausta. Vuoden 2011 alusta lähtien tietyistä lääneistä, ml. Bagdadin kaupungista tuleville hakijoille on myönnetty vähintään oleskelulupa toissijaisen suojelun perusteella.

Turvallisen alkuperämaan perusteella hylättyjen hakemusten suhteellinen osuus on vähentynyt, koska turvapaikanhakijoina ei ole ollut juurikaan EU-kansalaisia.

Tarkasteltaessa ainoastaan aineellisesti tutkittuja hakemuksia, eli muita kuin Dublin-päätöksiä tai hakemusten raukeamisia, eri päätöstyyppit jakaantuvat seuraavan kaavion mukaisesti.

Aineellisesti ratkaistut hakemukset 2011

Päätöstilastoja kansalaisuuksittain tarkasteltuna

Turvapaikka 2010		Turvapaikka 2011	
1. Irak	71	1. Venäjä	59
2. Venäjä	38	2. Irak	40
3. Afganistan	28	3. Iran	23
4. Iran	17	4. Afganistan	9
5. Somalia	6	5. Syyria	6

Toissijainen suojelu 2010		Toissijainen suojelu 2011	
1. Somalia	509	1. Irak	341
2. Irak	33	2. Somalia	220
3. Venäjä	21	3. Venäjä	54
4. Afganistan	20	4. Afganistan	22
5. Iran	17	5. Iran	19

Humanitaarinen suojelu 2010		Humanitaarinen suojelu 2011	
1. Irak	470	1. Afganistan	83
2. Somalia	128	2. Somalia	36
3. Afganistan	46	3. Syyria	14
4. Kongon dt.	6	4. Kansalaisuudeton	5
5. Sri Lanka	2	5. Norsunluurannikko	2

Kielteinen 2010		Kielteinen 2011	
1. Irak	266	1. Afganistan	128
2. Afganistan	154 ⁸	2. Venäjä	104
3. Venäjä	95	3. Irak	58
4. Somalia	89	4. Somalia	47
5. Turkki	88	5. Kosovo	44

Ilmeisen perusteeton 2010		Ilmeisen perusteeton 2011	
1. Kosovo	126	1. Kosovo	51
2. Bulgaria	68	2. Irak	47
3. Serbia	62	3. Afganistan	33
4. Valko-Venäjä	45	4. Serbia	32
5. Venäjä	38	5. Nigeria	29

⁸ Vuoden 2010 tilastokatsauksessa on ollut kirjoitusvirhe afganistanilaisille tehtyjen päätösten kohdalla, luku on korjattu tähän tilastokatsaukseen.

Dublin 2010		Dublin 2011	
1. Somalia	268	1. Irak	169
2. Venäjä	215	2. Somalia	150
3. Irak	197	3. Venäjä	82
4. Afganistan	85	4. Afganistan	39
5. Georgia	35	5. Nigeria	37

4.2 Yksintulleille alaikäisille annetut päätökset

Yksintulleille alaikäisille turvapaikanhakijoille tehtiin vuonna 2011 yhteensä 132 päätöstä. Päätösmäärä laski edellisiin vuosiin verrattuna (2010: 330 päätöstä, 2009: 432 päätöstä).

Myönteisiä päätöksiä on annettu yhteensä 115 yksintulleelle alaikäiselle hakijalle (87 % kaikista päätöksistä). Vuonna 2010 myönteisten päätösten osuus kaikista päätöksistä oli 79 %. Vuonna 2009 myönteisiä päätöksiä kaikista ratkaisuista oli 57 %.

Turvapaikkoja myönnettiin vuonna 2011 kaksi, kun vuonna 2010 niitä myönnettiin kuusi. Toissijaisen suojelun perusteella myönnettyjen oleskelulupien osuus on yhteensä 52 % ja humanitaarisen suojelun perusteella myönnettyjen oleskelulupien osuus yhteensä 9 % (vuonna 2010 vastaavat osuudet olivat 36 % ja 21 %). Muulla perusteella myönnettyjen oleskelulupien osuus oli viime vuonna 36 % (2010: 21 %).

Vuonna 2009 myönteisten päätösten vähyyks johtui yksintulleita alaikäisiä koskevien Dublin-päätösten voimakkaasta kasvusta. Dublin-päätösten osuus kaikista alaikäisiä koskevista päätöksistä oli vuonna 2009 yhteensä 32 %, kun se vuonna 2010 oli 6 % ja vuonna 2011 10 %.⁹ Päätösten vähenemiseen on vaikuttanut Maahanmuuttoviraston linjaus olla kääntämättä yksintulleita alaikäisiä vastuunmäärittämisen perusteella Kreikkaan.

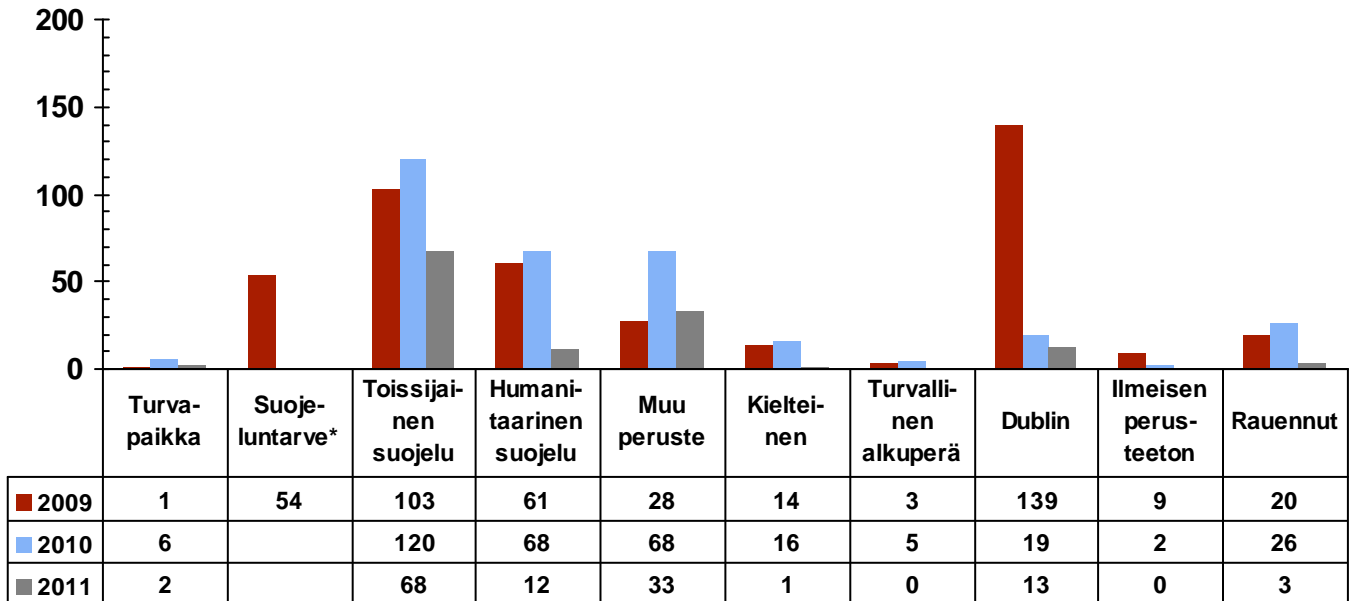
Normaalikielteisiä päätöksiä tehtiin vuonna 2011 yksintulleille alaikäisille turvapaikanhakijoille 1 (1 % kaikista päätöksistä), kun niitä vuonna 2010 tehtiin 16 (5 % kaikista päätöksistä). Kielteisten päätösten selvästi suurempi määrä vuonna 2010 selittyy osittain päätösmäärien suuremmalla määrällä. Lisäksi vuonna 2010 pystyttiin joidenkin hakijoiden huoltajat jäljittämään heidän kotimaassaan, jolloin hakija saatiin palauttaa sinne¹⁰.

⁹ Kts. tarkemmin kappale 3.

¹⁰ Jäljittämisellä tarkoitetaan sitä, että maahan ilman huoltajaa saapuneiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden vanhempien tai muiden huoltajien sijainti on mahdollisuuksien mukaan selvitettävä.

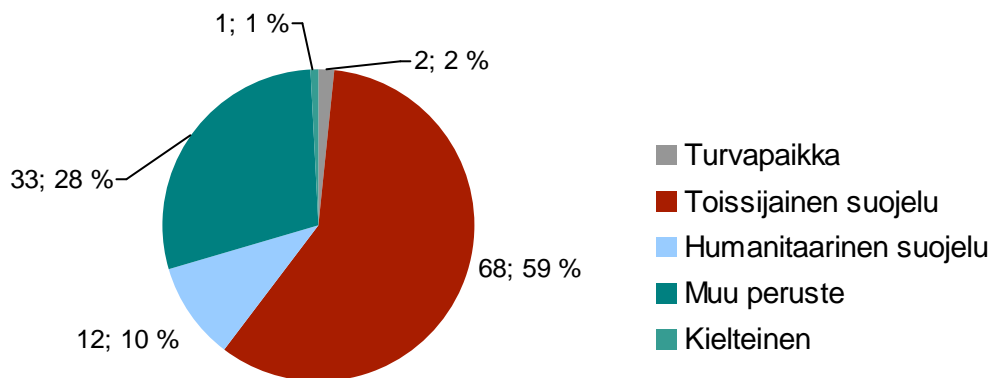

Turvapaikkapäätökset yksintulleille alaikäisille hakijoille vuosina 2009–2011

*Oleskelulupia suojelun tarpeen perusteella myönnettiin 31.5.2009 asti ja oleskelulupia toissijaisen- ja humanitaarisen suojelun perusteella on myönnetty 1.6.2009 alkaen.

Aineellisesti ratkaistut hakemukset, yksintulleet alaikäiset 2011

Myönteisten päätösten osuus aineellisesti tutkituista, eli muista kuin Dublin-päätöksistä tai rauenneista hakemuksista, oli 99 % vuonna 2011 (2010: 92 %, 2009: 90 %).

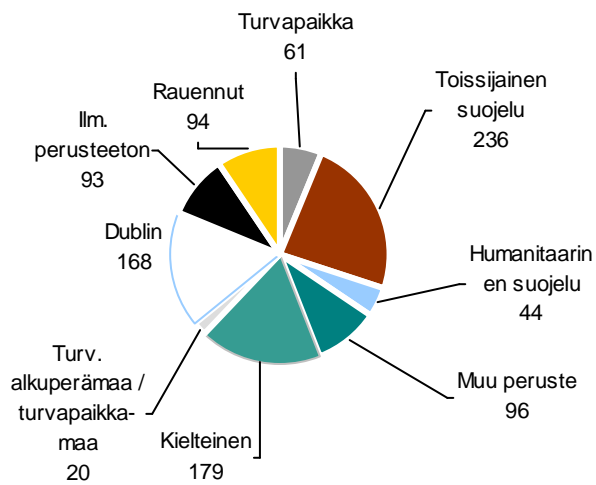

4.3 Sukupuolijakauma kaikkien päätösten osalta

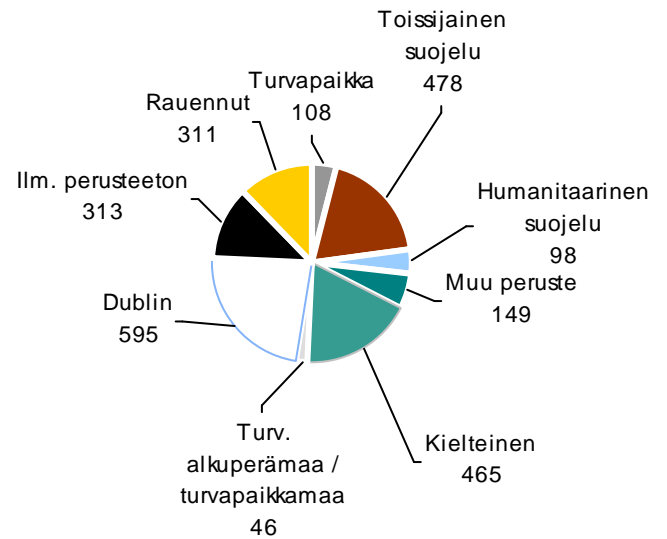
Vuonna 2011 miehille annettiin 2 563 päätöstä ja naisille 991 päätöstä.¹¹

Päätösjakauma sukupuolen perusteella 2011

Naiset

Miehet

¹¹ 13 henkilön osalta sukupuolta ei ole merkitty rekisteriin.

Päätösjakauma sukupuolen perusteella 2010 ja 2011

	Miehet		Naiset	
	2010	2011	2010	2011
Turvapaikka	3 %	4 %	5 %	6 %
Toissijainen suojelu	9 %	19 %	17 %	24 %
Humanitaarinen suojelu	14 %	4 %	5 %	4 %
Muu peruste	5 %	6 %	7 %	10 %
Myönteiset yhteensä	31 %	33 %	33 %	44 %
Kielteinen	21 %	18 %	16 %	18 %
Turvallinen alkuperämaa / turvapaikkamaa	7 %	2 %	17 %	2 %
Dublin	20 %	23 %	15 %	17 %
Ilmeisen perusteeton	10 %	12 %	10 %	9 %
Kielteiset yhteensä	58 %	55 %	58 %	46 %
Rauennut	11 %	12 %	9 %	9 %

Turvallisen alkuperä- tai turvapaikkamaan perusteella tehtyjen päätösten määrä on etenkin naisten osalta laskenut huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä johtuu EU-kansalaisten jättämien hakemusten loppumisesta lähes kokonaan.

Myönteisten päätösten prosentuaalista osuutta edelliseen vuoteen verrattuna nousevat sekä miesten että naisten kohdalla toissijaisen suojelun perusteella tehdyt päätökset, joita on tehty suhteessa enemmän vuonna 2011.

Miehille humanitaarisen suojelun perusteella myönnettyjen lupien prosentuaalinen osuus on laskenut huomattavasti. Suojelukategorioissa tapahtuneet muutokset johtuvat Maahanmuuttoviraston uudesta linjauksesta koskien tietyistä Irakin lääneistä tulevia turvapaikanhakijoita.¹²

4.4 Sukupuolijakauma alaikäisiä koskevien päätösten osalta

Yksintulleille alaikäisille pojille tehtiin vuonna 2011 yhteensä 91 päätöstä ja tytöille 41 päätöstä (2010: 242 kpl pojille / 87 kpl tytöille). Näistä myönteisten päätösten osuus pojilla oli 83 % (75 kpl) ja tytöillä 98 % (40 kpl).

¹² Kts. sivu 9.

Päätösten prosenttiosuudet 2010 ja 2011, yksintulleet alaikäiset hakijat¹³

	Pojat		Tytöt	
	2010	2011	2010	2011
Turvapaikka	1 %	0 %	5 %	5 %
Toissijainen suojelu	25 %	46 %	69 %	63 %
Humanitaarinen suojelu	24 %	8 %	10 %	12 %
Muu peruste	25 %	29 %	8 %	17 %
Myönteiset yhteensä	75 %	83 %	92 %	98 %
Kielteinen	6 %	1 %	1 %	0 %
Turvallinen alkuperämaa / turvapaikkamaa	0 %	0 %	5 %	0 %
Dublin	8 %	14 %	0 %	0 %
Ilmeisen perusteeton	1 %	0 %	0 %	0 %
Kielteiset yhteensä	15 %	15 %	6 %	0 %
Rauennut	10 %	2 %	2 %	2 %

5. Käsittelyajat

Käsittelyaika päivinä*	2011	
Normaali menettely	Turvapaikka	447
	Toissijainen suojelu	384
	Humanitaarinen suojelu	430
	Muu peruste	461
	Kielteinen	434
	Rauennut	171
Normaali menettely yhteensä	370	
Nopeutettu menettely	Ilmeisen perusteeton	126
	Dublin	88
	Turvallinen alkuperämaa	12
Nopeutettu menettely yhteensä	97	
Kaikki yhteensä	263	

*Käsittelyaika lasketaan hakemuksen saapumisesta Maahanmuuttovirastoon.

Keskimääräinen käsittelyaika kaikkien hakemusten osalta oli vuonna 2011 yhteensä 263 vuorokautta. Nopeutetun menettelyn osalta vuonna 2011 saavutettiin keskimääräisesti 97 vuorokauden käsittelyaika. Normaalimenettelyssä ratkaistavien hakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli 370 vuorokautta.

Yksintulleiden alaikäisten hakijoiden osalta kaikkien hakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli 298 vuorokautta.

Käsittelyaika muodostuu tilastossa kyseisenä ajanjaksona ratkaistuista hakemuksista. Jos ratkaistuna on jo pidempään käsittelyssä ollut hakemus, tämä pidentää tilastollista käsittelyaikaa.

¹³ Vuoden 2010 tilastokatsauksessa on virhe yksintulleille alaikäisille tehtyjen päätösten prosenttiosuuksissa. Luvut on korjattu tähän tilastokatsaukseen.

Käsittelyaika voidaan laskea myös siten, että tarkkaillaan nopeimmin käsiteltyjä 20 % hakemuksista, hitaimmin käsiteltyjä 20 % hakemuksista sekä 60 % hakemuksista näiden väliltä. Nopeimmin ratkaistujen hakemusten käsittelyajaksi muodostuu tällöin 27 vuorokautta, hitaimmin ratkaistujen ajaksi 598 vuorokautta. Valtaosa, eli 60 % hakemuksista on käsitelty keskimäärin 230 vuorokaudessa.

6. Lopuksi

Turvapaikanhakijoiden määrä Suomessa laski vuonna 2011 lähes neljänneksen verrattuna edelliseen vuoteen ja lähes puolet vuoteen 2009 verrattuna. Turvapaikkaa haki yhteensä 3 088 henkilöä, joista yksintulleita alaikäisiä hakijoita oli 150. Kuukausittain hakijamäärä oli noin 200–300, kun se vuonna 2010 oli keskimäärin 300–400.

Suurimmat kansalliset hakijaryhmät olivat edellisvuosien tapaan irakilaiset ja somalialaiset. Venäläiset turvapaikanhakijat nousivat kolmanneksi suurimmaksi ryhmäksi bulgarialaisten turvapaikanhakijoiden tiputtua pois kymmenen suurimman hakijaryhmän joukosta.

Merkittävin lasku hakijamäärissä tapahtui EU-kansalaisten kohdalla. Vuonna 2011 EU-kansalaisten hakemuksia jätettiin noin 60, mikä on kymmenen kertaa vähemmän kuin vuonna 2010. EU-kansalaisten hakemusten merkittävän vähenemisen taustalla on todennäköisesti huhtikuussa 2010 käynnistynyt Maahanmuuttoviraston ja poliisin pilottihanke käsittelyn tehostamiseksi sekä heinäkuussa 2010 voimaan tullut rajoitus EU-kansalaisten vastaanottopalveluissa.

Suurimmissa hakijaryhmissä irakilaisten ja afganistanilaisten hakemusmäärät nousivat hieman, kun taas somalialaisten hakemusmäärät laskivat 38 %, venäläisten 32 %, serbialaisten 58 % ja kosovolaisten 44 %. Vuonna 2010 kymmenen suurimman hakijaryhmän joukossa olleiden turkkilaisten hakemusmäärät laskivat 41 %.

Uusina ryhminä kymmenen suurimman joukkoon nousivat vuonna 2011 nigerialaiset ja valkovenäläiset turvapaikanhakijat, joiden molempien hakemusmäärät nousivat viidenneksen edellisvuoteen verrattuna sekä syyrialaiset, joiden hakemusmäärät nousivat 62 %. Syyrialaisten hakijoiden merkittävä kasvu johtuu todennäköisesti maan viime aikoina heikentyneestä turvallisuustilanteesta. Sen sijaan Pohjois-Afrikan levottomuuksilla ei näyttänyt olevan suurta vaikutusta turvapaikanhakijoiden määrään viime vuonna. Vaikka libyalaisia turvapaikanhakijoita tulikin vuonna 2011 enemmän kuin edellisenä vuonna, kokonaisluku jäi kuitenkin edelleen alhaiseksi. Maahanmuuttovirasto ei ole palauttanut hakijoita Syyriaan huhtikuun 2011 jälkeen.

Jo vuonna 2010 yksintulleiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden määrät laskivat selvästi verrattuna vuoteen 2009 ja sama kehitys jatkui vuonna 2011, jolloin yksintulleita alaikäisiä turvapaikanhakijoita tuli yli puolet vähemmän kuin edellisvuotena. Kehityksen taustalla saattaa olla 1.8.2010 voimaan tullut lakimuutos, jonka myötä Maahanmuuttovirasto on saanut oikeuden teettää alaikäiseksi ilmoittautuneelle hakijalle oikeuslääketieteellisen tutkimuksen iän selvittämiseksi.

Turvapaikkayksikkö teki vuonna 2011 ratkaisun 3 567 hakijalle. Vuoden 2010 lähes 6 000 päätöksen saavuttaminen johtui huomattavasti suuremmasta henkilöstömäärästä yksikössä.

Lähde: Sähköinen asiankäsittelyjärjestelmä UMA